

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

XI. évfolyam.

FIUME, péntek 1914. július 24.

163. szám.

Megjelenik naponta a délutáni órákban.
Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229)
Fiume, Gradinata del Sasso Bianco 3. l. em.
Nyomda telefonszáma (lapzártá előtt) 400.

Felelős szerkesztő:
MURAI JENŐ.

Előfizetési ár helyben és vidéken:
Egész évre 24 kor. | Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. | Egy óra 2 kor.
Egyes szám ára Fiumében 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér

A modern városok feladatai.

-0-

A most tárgyalás alatt álló törvényjavaslatok után a magyar parlament a megyei közigazgatás reformját veszi munkába. Az erre vonatkozó törvényjavaslatok tárgyalása bizonyára hosszabb időt fog igénybe venni, de kétségtelen, hogy a javaslatok néhány hét múlva mégis tető alá jutnak, mert a többség e tekintetben is biztosítva van a kormány javaslatainak.

A vármegyék reformjának nagyfontosságú kérdése sem terelheti azonban el figyelmünket egy másik, a városi polgárságot még inkább érdeklő kérdéstről, a városi törvény megalkotásáról. A modern élet viszonyok közt a város jelentősége folytonosan emelkedőben van. Az állam hatalmát és védelmét érezzük ugyan, de a város az a közület, mely életünkre, egészségünkre, élvezetünkre közvetlenül hat. Elsősorban azt érezzük, hogy valamely városhoz tartozunk. Valamennyien ettől várjuk érdekeink figyelembe vételét. Azt, hogy minden város csak az állam keretein belül működik, csak közvetve érezzük. Azonban ennek tudata még sem mosódhatik el soha bennünk s ezért nem szabad szem elől tévesztenünk, hogy a városoknak jelentősége két irányu: a) az ország; b) az egyes ember szempontjából.

A város az ország virága, mondotta egy

„A Tengerpart“ tárcája.

A „Fekete kéz.“

Palcére Raoul és Brodier Denise gyakran találkoznak közös barátaikkal. Raoul nagyon csinos fiú és szenvedélyesen udvarol a fiatal asszonynak, aki nemrég ment csak férjhez s aki sokkal jobban szereti a férjét, semhogy bárki üdvéért megcsalná. A legutóbbi időkben azonban férjénél különös változást tapasztal. Mogorva lett, hallgatag, kedélytelen, kis feleségét elhanyagolja. S az asszonyka legközelebb, mikor Raoullal ismét egy zsuron összetalálkozik, hűséges imádjának elpanaszolja bánatát.

Raoul (felháborodva): Így bánni önnel!... Gyalázat! Remélem, most már nem utasít el s megengedi, hogy életem az ön imádságára áldozzam!

Denise: Minő gondolat! Aztán, ha akarnám se lehetne... Csak nem képzeli, hogy a nagybátyja házában fölkeresném... Vagy szállodában! Brr! Irtózat!

Raoul: Nos hát... önnél! Miután fér

XVI-ik századbéli városi követ a magyar országgyűlésen. A városok az ország jellegének fenntartói, tanítja nekünk a görög, a római, a francia, az angol történelem. A városok a modern fejlődés hordozói, a demokrácia érvényesülésének feltételei, a műveltség szülői és ápolói. A városok Magyarország magyarrá válásának legfőbb tényezői; az ipar s kereskedelem székhelyei. A városok a fogyasztó igényeinek iskolái; a törekvő vállalkozó emberek gyűlhelyei. A városok az ország kulturájának fejlesztői s utjelzői; a dolgozni tudók s vállalkozni merők érvényesülésének területei. A város a tökéletesedett termelés és a kiélezett osztálykülömbésgküzdelmének tere.

A városi lakosság mindenütt nagyobb mértékben szaporodik, mint a falusi. A városi, vagyis az ipartermények mindenütt gyorsabb menetben fokozódnak, mint a mezőgazdaságiak. Az utolsó negyedszázad alatt az Európában évenként előállított ipartermények értéke több, mint egy megtízszereződött, míg a mezőgazdasági termények értéke alig kétszereződött meg. A városi telkek értéke megsokszorozódott néhány év alatt, a földbirtok értéke csak emelkedett. Minden fejlődés, minden gyarapodás elsősorban a városokban tapasztalható, innen hódít először azzal, hogy a falusi lakosság elhelyezést nem találó részét felszívja magába; majd azzal, hogy gazdasági, kényelmi, kulturberendezéseivel a falusi községek

je estéit mindennap a kávéházban föltilti...

Denise (habozva): S ha egyszer korábban jönne haza

Raoul: Sose féljen. Biztos módot tudok, amelylyel a háztól távol tartsam. Feltétlenül biztos módot!... (Könyörögve): Hát megengedi?... Holnap este kilenc óra-
kor?

Denise (még egyre bizonytalanul, erősen ingadozva): Hát... nem... igen...

Raoul (ragyogó arccal): Imádom!

Raoul ugyanis pokoli ravasz. Macchiavellihez is méltó tervet eszelt ki. Egyszerűen még az este két levelet írt. Az egyiket balkézrel, esetlenül nagybátyjához, a tisztés Bondance urhoz: Ime: — Téged mindenki az erkölcsösség mintaképének ismer, mi ismerjük gyalázatos életmódod. Ha nem akarod, hogy leleplezzük holnap, adj át tizezer frankot a rád várakozó társunknak, a Carrousel-téren, a Gambetta-szobor lábánál. Megbizottunk egy négyrét hajtott ujságlapot tart majd kezében... A „Fekete Kéz“ szövetségesei.

S ime a második levél tartalma, ame-

ABBAZIA, Villa Angiolina:

PHONO hangversenyterem

Zeneszámok és színművészek előadásai:
Jadlowker, Caruso, T. Ruffo, stb. Szabad bemenet.

Bedobandó jegyek 20 f. a pénytárnál.

re hat. A kultúra keletkezésének, legyen az ipari, kereskedelmi, művészi, tudományos, egyetlen biztos termő talaja: a város. A kultúra a városban keletkezik s innen hat centrifugális erőként a mezőre, a falvakra. Aki valamely országot művelté akar tenni, annak városait kell fejleszteni.

A városok a politika iskolái. Az a könyvnyűség, amelylyel valamely város közügyeit a mai sajtóviszonyok mellett megismerhetni, lehetővé teszi, hogy bárki jártasságot szerezzen a közügyekben. A városi élet folytonos változatai, a munkakörök sokféleségének megismerései a tehetségek érvényesülésének nyitnak utat, aminek eredményessége az emberi értékek megbesülésére tanít. Ilyenképpen a születési jogok és a tekintélyek tisztelete kisebb a városokban, miért is a politikai életben az igazság érvényesülésének nagyobb a lehetősége a városokban, mint a falvakban.

A városok érvényesülésének feltétele, hogy a falusi kivándorló lakosságot felszívja. Az a nagyobb igényű, több ismeretű, nagyobb energiájú, vállalkozóbb falusi lakosság, melynek szűk lett a falu, kell, hogy az ország városaiban találja meg érvényesülésének terét. Az a sok képzett, tanult iparos, akit az állam, a városok, egyesületek pénzén képeznek ki, kell, hogy itthon találjon keresetet.

A város a mi nagyobb családunk, a mi nagyobb lakásunk. A város a mi utcánk, a

lyet Brodier Paulhoz írt: — Barátom! Miért nem néz körül? Miért nem látja azt a fiatal s — úgy mondják — nagyon szép asszonyt, aki csodálja és szereti önt, a nélkül, hogy ezt nyíltan bevallani merné. Jöjjön el holnap este kilenc órakor a Caroussel-térre, a Gambetta-szobor lábához. Tartson kezében egy négyrét hajtott ujságlapot s akkor tudni fogom, hogy bátran beszélhetek önnel... Valaki, aki önről álmodoz.

Másnap este Denise, aki cselédjét elbocsátotta, remegve bevezeti a kilenc órakor pontosan bekopogtató Raoult. Az üdvözlő csók után:

Denise: De mondja... bizonyos fölöle, hogy Paul nem fog hazatérni? Mi módon akadályozta meg?

Raoul: Egyszerűen letartóztattattam.

Denise (felugrik): Megőrült?

Raoul: Ósmerem a nagybátyámat!

Tudom, hogy a „Fekete Kéz“ hívására rendőrökkel megy!... Alig hiszem, hogy a derék Brodier reggel előtt hazakerülhessen.

Denise (haragosan kibontakozik öléből): No de a férjem... az én szegény kis uram, a rendőrségen!... Hiszen ez irtózat!

Raoul: Csak nem sajnálja... egy férjet, aki talákkára siet egy más nő hívására.

Denise (teljesen elfeledve, hogy ő is egy más férfit fogad a lakásán): Igaz... de, talán el sem megy... Fogadok, hogy nem megy el...

Raoul (gunyosan): Gondolja?... Nos, már el is ment! A Caroussel-tér felől jöt-

GRAND CAFE' BORSA

FIUME, Baccich palota

Ma és minden este

BONYHÁDI JÓNÁS LACZI

hangversenyez.

mi fürdünk, uszodánk. A mi városunk, a mi parkunk, vizünk, levegőnk, könyvtárunk, kórházunk, iskolánk, rendőrségünk, tüzoltóságunk, mentők. A város a mi ismerőseink s barátaink köre, a mi munkatársaink közülete. A város a mi szórakozó helyünk, színházunk, gyermekeink játszóhelye. A város sok kedves emlék, gyönyörű ábránd kedves tanyája, de sok bosszúság, kellemetlenség, zaklatás, költség, igazságtalan mellőzés, nepotikus előretolás fő városa s támogatója.

A városnak, mint közületnek kötelessége azonban, hogy lakossága, mint nagy családjának anyja s istápolója legyen. Kötelessége, hogy erejéhez képest arányos egyenlőséggel rójja ki terheit s igazságos arányban mérje tevékenységét mindenütt és mindenkinél. A várostól szerető gondoskodást vár a gyenge, kellemes lét biztosítását s előmozdítását az erős.

A város sok kulturlény közülete, akik e közösség révén keresik azoknak a kultureszközöknek megvalósítását, melyeket magukban, elkülönítve, életre hívni nem tudnának. A színház és közúti vasút, a parkok és csatornázás, a vízvezeték és közvilágítás, a vásárcsarnok s a muzeum, a tüzoltás és mentés stb. az egyeseknek ma már olyan igénye, amelyeknek kielégítése a város kötelessége. S ezek az igények folyton szaporodnak s így a városok kötelessége folyton bővül.

A modern város lényegesen különbözik a régi várostól. A régi városok célja egyrészt a béke biztosítása, az igazgatás ellátása, az önkormányzat s a fogyasztás szabályozása volt. A mai városok ugyanezt teszik még általában, nem jutottak tehát előbbre, mint a középkoriak. Az igazgatás és a polgárság közszükségleteinek miként való fedezésének szabályozása, vagyis a piaci rendtartás megállapítása azonban ma már nem elégítheti ki a polgárok igényeit. Az elővásárlás, a kofálkodás szabályozásában, a piacon a termelőknek a viszontelárusítóktól való elválasztásában nem merült ki

tem, taxiban, s láttam a férjét, kezében négyrét hajtott újságlappal a Gambetta-szobor-lábánál.

Denise (felsikolt): Láttam, csak ugyan? Ó, a nyomorult! (Raoul karjaiba veti magát.)

A Caroussel-téren.

Brodier: Ördögbe is, nem okosabb volna az efféle deákos kalandok helyett hazamenni... De mégis csak ösmerni szeretném azt, „aki felőlem álmodoz”... (Az óráját nézi.) Sokáig késik a kicsike!

E pillanatban egy férfi, aki néhány percre figyelmesen nézte Brodiert, hirtelen hozzálép. Bondance ur, Raoul nagybátyja.

Bondance (fojtott hangon): Szégyelje magát! Nyomorult zsaroló!

Brodier: Hallja! Megbolondult!

Bondance (hátrálva): Jól van, jól! Már hallgatok. A maga gyalázatos bandája mindenre képes. (Zsebéből egy borítékot ránt elő és hirtelen átnyújtja): Ime, itt van! (Fenyegető hangon): De sohse jelentkezzenek, azt ajánlom!

Továtűnik az árnyékban.

Brodier (kezében a borítékkal, bambán utána mered): Ki ez a félbolond? S mit jelent ez a levél? Hohó, tudom már... a kis nő mentegetődzése távolmaradásáért... kedélyesebb küldöncöt is választhatott volna... (Felnyitja.) Hohó!... pénz... Tíz darab ezres bankjegy... Mi az Isten csodája... igazi ezresek... (Valamennyit a zsebébe gyömöszöli és sebtiben elrohan.)

Brodier: Denise és Raoul az első melegebb csók váltására készülnek, mikor kinn a zárban megzörren a kulcs. Rémülten ugranak ki az ágyból.

Denise: Ó az! A férjem!... Bujj el

a városok vezetőinek tevékenysége.

A középkori városi elüljárók praktikus érzékét vallottak azok a szabályok, melyeket a fogyasztás biztosítása érdekében létesítettek. Ebben is nagyon túlhaladták a mai városokat, mert legtöbbször nagy élelmiszerraktárakat tartottak, melyekből a polgárságnak eladták az élelmiszereket. Az angol városok és Velence maguk vásárolták meg a XVI-ik században is polgáraik részére a gabonát, Amiens a sót. Ugyanugy jártak el a skót, az orosz városok. Nálunk Késmárk városa a takácsok vásznát összevásárolta és maga értékesítette. A megvásárolt árúkat, eladási árát a városnagyt (polgármester) bizalmi férfiak közbenjöttével állapította meg.

Amikor nagy inség támadt, amikor a városi lakosság nem tud a nagy drágasággal megküzdeni, még most is nagyon sok esetben nemcsak a városok, de még az állam is olyanformán siet a polgárok segítségére, mint ahogy azt a középkori városok tették. A tapasztalat azonban megmutatta, hogy a támogatásnak ez a módja nem kielégítő. Állandó jellegű intézkedések kellenek, amelyek nemcsak a fogyasztásra hatnak szabályozólag, hanem a termelésre is. Ezt a modern városok már mindenfelé kezdik belátni s éppen ezért mint termelők lépnek föl. A községi kenyérgyárak, a husszékek mellett községi zöldség és fűszerek vannak, de sok helyen községi tehenészetet, sertéshizlálást tartanak üzemben, a községi marhaalkuszkokról s hasonlókra nem is szólva.

Mindezek azért érdekelnek külön tárgyalást, mert élénken világítják meg azt a körülményt, hogy a városok tevékenységi köre lényegesen bővült, nemcsak az önkormányzat, az igazgatás s a fogyasztás, hanem a termelés is feladatai közé sorozódott. S ennél a pontnál megint kiemelendő az a körülmény, hogy ilyképp most már nemcsak azoknak az árúknak a termelése, melyekre a község minden lakosának kivétel nélkül és egyforma minőségben van szüksége, mint a gáz, villam, víz, közúti közlekedés

gyorsan... az ágy alá!... hamar!

Raoul (az ágy alá kuszlik s Denise felnyitja az ajtót.)

Brodier (belépve): Miért zártad magadra az ajtót?

Denise: Félttem! Betörőkről álmodtam.

Brodier (sugárzó arccal kitarja karjait): Sebaj! Kicsikém, jó hírrel jövök! Csókolj meg, angyalom!

Denise (duzzogva): Ah! Ma este az angyalod vagyok!

Brodier: Boesáss meg! Igaz, az utolsó időben mogorva voltam... de lásd, nem mertem elárulni az okot... Nagy üzleti veszteségeim voltak... kölcsönvettem egy összeget s nem tudtam visszafizetni... Szóval, sok gond szakadt a nyakamba...

Denise: Szegény kis uram!... Hát ezért! Meg kellett volna mondanod!... Nos, és most?

Brodier: Most megmenekültem, még pedig a legkülönösebb módon. Hallgass csak! Egy ösmertelen nő találkára hívott. Elmentem. Ó, pusztán kíváncsiságból, hidd el! S tudod, ki jött el a nő helyett?... Egy furesa egyén, aki szidalmakkal halmozott el s tizezer frankot nyomott a kezembe!

Denise (felkacag): De hiszen ez pompás!... Ezt a Gondviselés küldte!... (Két karján a férje nyaka köré fonja.) De mind-ebben legjobban az érdekel, (mélyszéles szerelimmal): hogy visszakaptam az én drága kis uramat!

Raoul (az ágy alatt, rettenetes arccal): En pedig tizezer frankkal kevesebbet öröklök a nagybátyám halála után.

Georges Obrant.

stb. tartozik ma a város feladatai közé, hanem mindenféle áru termelése. A lényege csak az, hogy a lakosság könnyebbségére szolgáljon.

Mindezekon kívül azonban annyiban is különbözik a modern város a régiektől, hogy az igazgatáson, az anyagi szükségletéről való gondoskodáson kívül gondoskodnia kell lakosainak kulturális szükségleteiről is. A tudományos gyűjtemények, képtárak, könyvtárak létesítése feltétlenül kielégítendő kulturszükségletek. De nem merülhet ki még ezzel sem a városok feladata, mert polgárait képeznie kell előadások által is. E tekintetben a legelső feladata pedig az, hogy saját tisztviselőit képezze s megismertesse őket nemcsak a modern igazgatás, városrendezés, hanem a tudomány és művészet új irányjaival is. Mert csak modern vezetőiség létesíthet modern városi igazgatást.

Tucich Bogdán szállodai kalandja.

—o—

— Izgalmak egybudapesti szállodában. —

Veszedelmes kalandja volt tegnap Budapesten Tucich Bogdán abbáziai ismert ház- és telek-közvetítőnek. Tucich a feleségével együtt érkezett Budapestre és a Royal nagyszállodában szállt meg, ahol a második emeleten bérelt szobát. Éjjel utáni 2 órakor érkezett haza Tucich a feleségével. Lefekvés előtt mindketten elhagyták néhány percre a szobát. Ezt az időt felhasználta egy ott settenkedő szállodai tolvaj, a nyitvamaradt ajtón keresztül beosont a szobába és bebújt az asszony ágya alá.

A házaspár sokáig diskurált s úgy fél-négy óra tájban a férj jóéjszakát kívánt feleségének. A férj rögtön elaludt s az asszony eloltotta a villanylámpát.

Az ágy alatt rejtőző tettest a másfél-órás téltenség és bizonytalanság izgalmai ekkorra rendkívül kihozták sodrából. Rettenetesen félt, olyannyira, hogy — akarata ellenére — reszkető lábait folytonosan hozzáütötte a padlóhoz, fogai pedig egész hangosan vacogtak. Tucichné figyelmes lett a gyanus neszre, leugrott ágyáról s alája nézett. Farkasszemet nézett a hivatlan vendéggel, de legyőzte izalmát, nyugodtan lépett férje ágyához s a következő szavakkal rázta fel:

— Kelj fel, menjünk ki a levegőre, szaladj orvosért, mert rosszul vagyok.

A házaspár egy perc múlva kinn volt a folyosón, az asszony befogta kívülről az ajtót s a férj fellármázta a személyzetet. A szobaasszonyok, pincérek, szolgálk s a tüzoltó rohanva érkeztek a szoba elé. A személyzet berontott, de a tettest már nem találta ott. A tüzoltó kihajolt az udvarra nyíló ablakon s ekkor látta, hogy a tolvaj a párkányon a csatorna mellett huzódik meg. Kérte, hogy sétáljon vissza a párkányon a szobába, de a tolvaj még mindig menekülésre gondolt s leugrott a második emeletről az étterem tetejére, a mely az első emeleti ablakkal egy magasságban van. Onnan tovább rohant, de kalapját, a mely ugrás közben leesett, a tetőn hagyta.

Már a kapunál volt, a mikor észbe jött, hogy a kalap árulója lesz, mert benne vannak nevének kezdőbetűi. Vissza akart futni, de ekkor már szemben találta magát a szálló személyzetével s minthogy biztosan

elfogták volna, ott hagyva kalapját ismét megszökött. A szállodában óriási volt az izgalom, mert az utóbbi időben sűrűn fordultak elő hasonló tolvajlások, melyeket a jelek szerint egy és ugyanazon tolvaj követte el. Néhány nap előtt egy Barta Adolf nevű mérnököt fosztott ki a vakmerő tolvaj. A rendőrség a lefoglalt kalap nyomán ráakadt a tolvajra egy elbocsátott pincér személyében, akit letartóztattak.

HIREK.

EGY ÉRDEKES VISSZAEMLEKEZÉS.

— Pasics Cirkvenicában. —

Mikor Pasicot 1899-ben a Milán király ellen szőtt összeesküvés értelmi szerzősége miatt halálra ítélték, de Milán király jól kiszámított politikával megkegyelmezett neki és futni hagyta és párthivei, a radikálisok, árulónak bélyegezték, Pasics eltűnt egy időre Szerbiából, amire jó oka lehetett. Máig homály fődte, hogy hová lett.

Lapunk egyik barátjától kaptuk a következő érdekes visszaemlékezést Pasics meneküléséről:

— Cirkvenicában nyaraltam tizenöt év előtt, mikor egy szép napon őszbecsavarodott, szakállas fürdővendég érkezett és a Terápia — akkor még József főherceg szálló — baloldali dependance-jában az első emeleten vett háromszobás lakást. Az idegen még nappal is aggodalmas gonddal zárkózott szobáiba be, bizalmatlan volt mindenkivel szemben és szinte azt mondta a nézése, hogy: vigyázz, revolver van nálam.

Csak néhány szerb urral érintkezett, azokkal is csendben, suttogva. Később szerbek érkeztek meg hozzá, akikkel órák hosszát bezárkózva tanácskozott, azután ismét elutaztak.

Később derült ki, hogy az én ismeretlen emberem Pasics Nikola, a halálra ítélt szerb politikus. Alkalmam nyílt megismerkedni is vele, többször beszélgettünk, de bizony nagyon tartózkodott. Annyit mondott, hogy ártatlanul ítélték el, de reméli, hogy számkivetése nem fog soká tartani és nemsokára ismét vezető állása lesz Szerbiában. Mikor kérdeztem, hogy ki az a sok látogatója, könnyed kézmozdulattal azt mondta, csupa rokonok, a kik látogatóba jönnek hozzá, mert ő nem mehet Szerbiába, rögtön elfognák. Mikor elutaztam, ő még ott maradt. Felette ravasz ember benyomását tette rám és szinte csodáltam, hogy ennyit is ki tudtam venni belőle.

Ma gondolok arra, milyen bántatlanul időzhetett akkor Cirkvenicában a monarchiának ez a nagy ellensége, milyen jó menedéket talált ott és annak dacára, hogy Milán királylyal és Szerbiával akkoriban a monarchia a legjobb viszonyban volt, a kiadást mégis megtagadták.

— **Bacsinszky üzletvezető autóbalesete.** Súlyos baleset érte tegnap délben Bacsinszky üzletvezetőt, a Máv. zágrábi üzletvezetőségének vezetőjét. Bacsinszky külföldi autóturára indult Tószeghy Imre mérnök és nagyvállalkozóval ennek autóján. Az utazáson résztvett egy vezérkari százados is. A kirándulókat súlyos baleset érte Eiseners közelében. Az autó nekiment egy fának és teljesen összetört. Az utasok kirúptak az autóból. Bacsinszky üzletvezető a karját törte, a katonatiszt agyrázkódást szenvedett, csupán Tószeghynek nem történt semmi baja.

— **Robbanás Görzben.** Tegnap este 7 óra tájban Macuz Ferdinándnak a via Ristarin levő laboratóriumában, amelyben tüzijátékokhoz szükséges kellékeket gyártanak, egymásután robbantak fel a tüzijátékeszközök. A ház nyomban lángba borult. Az egész városban roppant izgatottság uralkodott, mert nem tudták, hogy mi történt. A helyszínén megjelent tüzoltóság már nem tudta megmenteni a laboratóriumot, amely teljesen leégett. A romok közt megtalálták holtan a Macuz házaspárt és egy Comel nevű 30 éves munkást. Macuzéknak nincs gyermekük, de Comel özvegyén kívül három árva is hagyott hátra.

— **A kikötőből.** Julius 23. Érkezett: Volos német gőzös, Hamburgba, 335 zsák kávéval, 400 láda vasszékkel és 30 tonna vegyes áruval; Lederer Sándor magyar gőzös Valenciából, 350 zsák papírral, 700 zsák kénnel, 260 hordó fakivonattal, 130 hordó olajjal és 100 hordó cserzőanyaggal; Spuma olasz gőzös Kalkuttából.

Indult: Virginia osztrák gőzös New-Orléansba, 700 tonna magnessittal; Rákóczi magyar gőzös Marseillebe, 280 tonna fával, 60 tonna cukorral, 50 tonna parafinnal, 40 tonna ásványvízzel és 20 tonna árpával; Duna magyar gőzös Santosba, 100 tonna fával, 70 tonna cukorral, 30 tonna ásványvízzel és 120 hordó liszttel; Candiano olasz gőzös Ravennába, üresen; Jadran osztrák gőzös Triesztbe, 15 tonna vasáruval, 20 tonna fával és 50 tonna vegyes áruval.

— **Házkutatás Idriában.** A krajnai Idriából jelentik: A szlovén munkásegylet helyiségében, ahol a Prosveta diákegylet kölesönkönyvtárát tartja, a napokban a csendőrség házkutatást tartott, de semmi kompromittálót nem talált. A házkutatás egy lázító röpirat miatt történt, melynek lefoglalását az ügyészség elrendelte.

— **Visszajönnek Wied katonái.** A minap megírtuk, hogy az Albánia részére toborzott 210 román önkéntes közül nyolc nem szállt itt hajóra, mert a kikötött zsoldot nem kapták meg. Példájukat tegnap előtt még tizenegyen követték. Ezek Gravosáig mentek a Gödöllő gőzösről s miután már utközben megállapították, hogy ha már kezdetben megtagadják zsoldjukat, Albániában sokkal rosszabbul is fognak banni velük, közös elhatározással kijelentették, hogy nincs kedvük ilyen viszonyok között a felkelők ellen harcolni. A tizenegy Wied-katonára visszafordult s tegnap megérkeztek Fiuméba. Mint fentemlített társaik, ők is a rendőrséghez fordultak, hogy szállíttassa haza őket.

A Kupa gőzösről ma reggel ismét három román önkéntes jött vissza, akik a féluton visszafordultak.

— **A városi közművek szene.** A városi tanács tegnap döntött a városi közművek szénárlejtése dolgában. A közművek felügyelőbizottságának véleménye alapján a trieszti Donati A. céget bizta meg 2000 tonna szénnek próbaképpen való szállításával. Ha a próbaszállítvány megfelel, a további mennyiséget is szállítani fogja a cég.

— **Őrzik a hidakat.** Az ország déli részén levő hidak őrzése egyre nagyobb szigorral történik. Így Vrbosko közelében a Dobra-folyó hidját, a Brod melletti Kulpahidat és Zágráb előtt a Száva hidját állandóan csendőrség őrzi, még pedig oly szigorral, hogy még a vasuti alkalmazottaknak is igazolniuk kell magukat, ha gyalogszerrel akarnak a hidon áthaladni.

— **Az elromlott tengely miatt.** Az Ungaro-Croata Gödöllő gőzöse tegnap nem indulhatott el rendes cattarói útjára, mert tengelye elromlott. Helyette a Salona gőzös indult el cattarói járatra, míg a Salonát, amely Fiume és Velence között közlekedik, a Dániel Ernő gőzös helyettesíti.

— **Torpedóhajók Fiumében.** Haditengerészetünk Magnet torpedóhajója, amely tegnap érkezett Fiuméba, ma délelőtt visszaindult Lussinpiccolóba. A Tátra nevű új torpedóhajó ma reggel Pólából ideérkezett rövid ittartózkodás után visszaindult.

— **Tul az Operencián.** Az ölés, a gyilkolás ösztöne, ugy látszik, legerősebb az emberben. A tömegben és az egyes emberben egyaránt. Csak az teszi érthetővé, hogy az emberi elmének minden ötletét, minden találmányát olyan rohamos örömmel, olyan kapkodva fogadják, ha az a kilátás az emberülésre vonatkozik. Ulivi mérnöknek az volt a sikere, ezen nőtt nagyra a hirneve, hogy ügyeskedését, számítását erre az ősi, inveterált emberi ösztönre alapította. Ki látta, ki mérhette meg a hirhét + sugarkat? Ulivi maga tudta legjobban, hogy a tudomány próbáját nem állják ki az ő sugarai. Ám a világ, az emberi öldöklés reprezentánsai vakon hittek bennük. Tele kürtölték a világot, hogy a mindenség ura lesz, vérbe fürösztheti a földtekét az a nemzet, aki megszerzi, elsőnek birja Ulivi találmányát. És a kis, gonosz mérnök a bajszkájá alatt nevetett, hogy lóvá tette a világot s ott hagyott próbát, bizottságot, mindent s eltűnt. Hol jár, hol nem jár: ki tudná? Talán tul az Operencián s talán ma is nevet a vérengző kedvű világon.

— **A kirándulás veszedelmei.** R. M. fiumei magyar leány a minap délután kirándult Sándor nevű bátyjával a Zakalj-malom melletti-erdőbe. Amint a füben ültek, odajött két parasztleány s ezek egyike virágot kért a leánytól. A leány nem teljesítette a kérést, mire a legény rávetette, magát és erőszakot akart rajta elkövetni. Ezalatt a másik parasztleány a leány bátyját támadta meg, aki azonban bátrabb és erősebb volt s elbánt a két gazemberrel. Ezek elmenekültek, a megrémült leány pedig bátyjával együtt a csendőrségre sietett. A két parasztleányt, Valcich Antalt és Mienlich Románt a csendőrség egy napi nyomozás után letartóztatta.

— **Kerítő a törvényszék előtt.** Tegnap csendőrfedezettel Ogulinba szállították Drgalich Antal volt susáki mozisolgát, aki hónapokon át foglalkozott fiatal leányok kerítésével.

— **Pusztító villámcsapás.** Idria közegéből jelentik, hogy a napokban heves vihar közepette egy villám belecsapott Rupnik Ferenc krnicei gazda szénaházába, minek következtében az épület kigyulladt és teljesen leégett. A gyorsan kivonult tüzoltóságnak köszönhető, hogy a lángok nem csaptak át a szomszédos épületekre. A kár 2000 korona.

x **Kirándulások az Austro-Croata rt. „Slavija” szalongozósével:**

Pénteken: Arbéba. Ind. Fiuméből 7.35, Abbaziából 8.20, Lovranából 8.40 órakor. Visszaérk. este 6 után. Jegy oda-vissza I. oszt. 8 K., II. oszt. 4 K.

Szombaton: Brioniba, ind. Fiuméből 7 óra 30-kor, Abbaziából 8.20, Lovranából 8.40 órakor, visszaérk. este 8 után. Lunch a hajón. Jegy felnőtteknek 14 K., gyermekeknek 9 K.

— **Elítélt liliontípró.** Ogulinból jelentik, hogy az ottani törvényszék 10 évi fegyházra ítélte King Jakab terasztói lakost, aki nemrég — mint megirtuk — a papirgyár közelében meggyalázott egy öt éves leánykát.

— **Mi van a pincében.** Megirtuk tegnap, hogy a susáki csendőrség súlyos testi sértés miatt letartóztatta Polich György 41 éves munkást. Polich egy kufedőt dobott anyjára, kinek egyik bordacsontját törte el. A csendőrségen Polich feljelentést tett nővére és ennek vőlegénye ellen, akikről elárulta azt, hogy pincéjükben egész raktárt rendeztek be lopott árukból. A csendőrség házkutatást tartott s valóban talált a pincében vastárgyakat, amelyeket Polich nővérenek vőlegénye, Pacenich István a Serdoz-féle fiumei vaskereskedésben lopkodott össze. A tolvajokat letartóztatták.

TŐZSDE.

	Jul. 22 zárlat	Ma: ár 1/4 óra
Budapesti Értéktőzsde.		
Magyar hitelrészvény	744.50	
Osztrák hitelrészvény	575.	
4%-os koronajáradék	77.65	
Osztr.-magy. államv. sz. jelzálogbank	643.50	
Leszámitolóbank	370.50	
Hazai Bank	448.—	
Magyar Bank és Keresk. P.-T.	263.50	
Rimamurányi	452.—	
Salgótarjáni	554.—	
Közuti Vasut.	628.—	
Városi Villamos	547.—	
Adria	295.50	
Déli Vasut.	530.—	
Magyar Cukoripar	73.—	
Rizsgyár	2125.—	
	3570.—	
Budapesti Gabonátőzsde. (50 kilogrammra értve)		
Buza október	13.53	
Buza áprilisra	13.73	
Rozs októberre	9.72	
Zab októberre	7.96	
Tengeri júliusra	7.28	
Tengeri augusztusra	7.31	
Tengeri májusra	7.18	
Bécsi Értéktőzsde.		
Osztrák hitelrészvény	577.50	
Magyar hitelrészvény	749.—	
Osztrák államv. sz. jelzálogbank	644.50	
Déli Vasut.	—	
Alpesi	715.—	
Skoda	—	
Osztr. koronajár.	79.50	

Telefonzavar miatt elmaradt.

Fiumei és triezzi értékek:	Legutóbbi kötetek átlagár.
Fiumei 4%-os kölcsönkötv.	92.—
Banca Fiumana	650.—
Fiumei Kereskedelmi Bank	295.—
Fiumei Népbank	115.—
Litorale Bank és Takarékszövet.	240.—
I. Horvát Takarékpénztár	6100.—
„Indeficienter“ tengerhajóz.	250.—
Magyar-Horvát Gőzhajótárs.	1400.—
Magyar-Horvát Szabadhajózás	1100.—
Orient tengerhajózási társ.	1300.—
Alt. Forgalmi r. t. régi	—
Magyar Olajgyár	200.—
Austro-Americana	215.50
Navigazione Libera Triest	517.50
Osztrák Lloyd	574.—
Stabilimento Tecnico	9300.—
Ampelea Szeszpároló Rt.	377.—
I. Triezzi Rizsgyár	456.—
„Kerka“ dalmát vízművek r. t.	382.—
Spalato Portland Cement	275.—
Assicurazioni Generali	825.—
Riunione Adriatica	3500.—

ALLANDÓ HELYI ÜGYNÖKÖK KERESTETNEK,

esetleg fix alkalmazással, Ausztria-Magyar országban engedélyezett sorsjegyek árusítására. Ajánlatok: „Mercur címre Brünn, Neugasse 20.

KIADÓ

Via Parini 2. sz. I. emeleten egy modern, 3 szobás erkélyes lakás vilanyvilágítással, gázfűtéssel és fürdőszobával, augusztus 15-re, esetleg előbb is. 2624.

Itéletidő Fiumében.

BORZALMAS CIKLON VONULT EL A VÁROS FELETT. ÓRIÁSI KÁROK MINDENFELE. — ELAKADT A TÁVIRO- ÉS TELEFONFORGALOM.

Annak a nagy vendégseregnek, mely most, nyár idején előzőnli Fiumét és a közeli tengerparti fürdőhelyeket, hogy az Adria esodakék hullámaiban hűsölve, a tengerpart esodás szépségeiben gyönyörködjék szivtremegtető, grandiózus látványosságban volt ma része. A haragvó természet szabadjára eresztette tomboló elemeit, melyek félelmetes erejükkel minden gátat elsöpörve végigszáguldottak a városon a legsíralmasabb pusztulás képét hagyva maguk mögött.

Délelőtt 11 órakor borulni kezdett Fiume felett az ég és hárfomnegyed tizenkettőkor olyan borzalmas ciklon kerekedett a város felett, aminőre még az ugynevezett legöregebb emberek sem emlékeznek. Az esőfelhőket mintha a házak tetejéig hozta volna le a rettenetes forgószelel. Azután kezdetét vette a pokoli keringő, a telefonvezetékek foszlánnyá szakadtak, sok mázsás tartóoszlopaik, melyek a házak tetejére voltak erősítve, pehelyként forogtak a levegőben a letépett háztetőkkel és párkányzatokkal együtt.

Százados faóriásokat derékban tört ketté vagy tövestül csavart ki a vihar. A kikötőben az örültek táncát járták a lehorgonyzott hajók. Az itt veszteglő vitorlásokon egyetlen ép árbóc sem maradt és jaj volt annak, akit kint fogott az istenitélet a nyílt tengeren. A tengerészeti hatóság összes mentőgőzösei kifutottak a nyílt tengerre, mert több helyről jelentettek hajószerecsétlenséget.

A vasuti állomáson is rettenetes képet nyújt a pusztulás. A vihar feldöntötte a vasuti kocsikat és több megrakott vaggont besodort a tengerbe. A Deák-korzó gyönyörű platánjai megtépázva, tönkreszilányitva hevernek a földön és letört ágaik teljesen eltorlaszolják a kocsitutat. A Giardino Publico síralmas állapotban van. És mindehhez a pusztuláshoz folytonos villámlás és égzengés szolgáltatott idegbénító kíséretet.

Az emberek rémülettől megdermedve, tehetetlenül álltak meg az utcán, amikor a rettenetes vihar kitört, de a következő pillanatban mindenki futva menekült felé alá a röpködő fedéleserepek és alázuhánós háztetők elől. Az eső ezalatt nem is zuhogott, hanem a levegőben száguldó patak-ként söpört végig az emberek feje felett. Vastag kirakattáblák pozdorjává zuzódtak, a kávéházak előtti terraszok le vannak döntve; székeket, asztalokat távoli utcákba, vagy a tengerbe sodort az örületes forgatag. Az itéletidőnek igen sok a sebesültje, kórházi orvosok, mentők szakadatlanul dolgoznak, a tüzoltók pedig az eltorlaszolt utcákról távolítják el a romokat.

A rettenetes ciklon Zengg felől érkezett, háromnegyed tizenkettőkor kezdődött és szerencsére nem tartott tovább egy negyedóránál. Délben már elpihent a forgószelel, oszlottak a felhők és ragyogó napsugár mosolygott le a rémes pusztulás színképére. A forgószelel tönkretette az összes telefon- és táviróvezetékeket és Fiume teljesen el van zárva a külvilágtól. Napokig fog

tartani, míg a vezetékeket kijavíthatják és újból helyreállhat a telefon- és táviratforgalom.

A borzalmas itéletidő okozta károkról itt adjuk részletes tudósításunkat:

A kikötőben.

A kikötő a pusztulás képét mutatja. Talán egyetlen egy vitorlás sem maradt épen. A legtöbbnek eltörte árbócait s széttepte vitorláit a tomboló orkán. **Igen sok esónak sülyedt el** a hirtelen beléjük zuhant nagy víztömegetől. A Quarnero fürdő 2. számú gőzbárkáját a rakparthoz csapta a szél. A gőzbárka **súlyosan megrongálódott.**

A keleti rakparton horgonyzó Kvarner gőzösnek az orkán nekivágott egy vitorlást. Mindkét hajó megsérült. A Kvarner a farán szenvedett sérülést, míg a vitorlásnak mindkét vitorlája kidőlt. A kisebb hajók dióhéj módjára táncoltak a tengeren.

Nyomban a vihar lecsendesülése után telefonértesítés jött Urinj tengerparti községből a fiumei révhivatalhoz, hogy ott

tengeri szerencsétlenség történt

s gyors segélyre van szükség. Egy vitorlás, melyen 3 halász tartózkodott, felborult. Az egyik halász uszva elérte a partot, a másik kettő pedig a telefonálás pillanatában még a felborult vitorlásba kapaszkodott. Az Előre gőzös nyomban teljes gőzzel elindult Urinjba.

A tengerészeti hatóság az Előre hajóval egyidőben a Mentő és Klotild gőzösöket is kiküldte a tengerre, hogy szükség esetén segítségül lehessenek. Az orkán a város keleti oldalán volt a legerősebb. A Baross kikötőben egy gyümölcsárús sátrát gyümölcsöstől a tengerbe sodorta. A nagyvásárcsarnokban minden ingathatót felborított. Legtöbb káruk van a piaci elárusítónőknek, mert sátraikat és áruikat összerombolta a szélvihar.

A határrendőrség szabadkikötői laktanyájában a 31. sz. raktárban csaknem katasztrófa történt. Az egyik teremben

a mennyezet beszakadt,

a rázuhanó víztömeg és a ciklon nyomása alatt. A határrendőrök, akik néhány lépésnyire a szomszéd szobában ültek, rémülten futottak szét. A szerencsés véletlennek köszönhető, hogy a kritikus pillanatban senki sem volt a veszélyes teremben.

Az üzletembereknek különösen nagy kárt okozott a hatalmas vihar.

Számtalan kirakat törött össze

és a víz nagy kárt tett az árukban is, amelyeket nem lehetett hamar védett helyre vinni. Sok cégtábla zuhant le és valóban esoda, hogy nem sérültek meg sokan. A mentőket többször hívták. A telefonon jött értesítés szerint

a Deltán súlyos baleset történt.

A mentők kivonultak oda s beszállították a kórházba Miklaus József 43 éves laibachi születésű munkást. Egy deszkanakás zuhant reá s teljesen maga alá temette. A deszkák összeronesolták a jobb lábát, amelyet valószínűleg amputálni kell.

Egyéb balesetek.

A szélvihar kitörése után berohant a rendőrségre egy bőrig ázott ember, akinek bal karjából sugárban ömlött a vér. Amikor a vihar hirtelen kitört, a Baccareich-féle óvárosi mézárszékekben egy ablakot akart bezárni. Az ablak összetört s az üvegszilánkok felvágták a szerencsétlen ember ütőereit. Beszállították a kórházba.

A kórházba egyébként többen jöttek jelentéktelen sérüléseik bekötözése végett.

Tönkretett épületek.

A város magasabb pontjain levő épületeken horzasztó pusztítást vitt végbe a ciklon. Teljesen leseperte a Belvederen levő most épülő új Celligoi-ház tetejét, amely rázuhant a szomszédos Markovics és Klarich házakra s azok tetejét súlyosan megrongálta. A Clarich-ház közelében a lezuhant tető összerombolt egy 70 centiméter vastagságú falat. A Schnoor háznak a tetejét és terraszát, a Bescocca-féle épületnek pedig szintén a tetejét rombolta össze a szélvihar. A Bertogna ház eresze leszakadt.

A pályaudvaron

több kisiklást okozott a ciklon. Egy vasuti mozdony öt teherkocsival haladt a vágányokon. A ciklon megragadott öt szabadon álló másik vasuti kocsit s nekiröpítette a tolató vonatnak. Az összes kocsi kivétel nélkül kisiklottak és összetörttek.

Hogy mekkora volt a szél ereje, azt talán legjobban egy baleset mutatja, mely a raktárvállalat előtt történt. Egy vasgerendákkal súlyosan megrakott vasuti kocsiskatulya módjára borult fel, a 16 és 18 számú vasuti raktáraknak pedig a tetejét vitte el a rémes vihar.

A pusztulás Cosalán

is óriási. Itt is sok fát tépett ki tövestől a hatalmas ciklon. A belvederei asszonyok által ajándékozott nagy zászló rudját is ki döntötte.

Legujabb hírek.

A délután folyamán beérkezett újabb értesítések a következők:

Apénzügyőrségnek a „Spuma“ mellett horgonyzó kis hajója igen nagy veszedelemben volt. A beömlő víz miatt a kazán felrobbanással fenyegetett s ezért rögtön gondoskodni kellett a tűz eloltásáról. Az égő szenet és az izzó salakot hamar kidobálták a kazánból, a forró vizet vizet kibocsátották s így elejét vették a katasztrófának. A kis gőzös személyzete mindezt saját élete kockáztatásával csinálta.

A szabadkikötőben is alig maradt épen tető. Csaknem az összes raktárak tetője megrongálódott, a fővámszolgálat tetejét sem kímélte az orkán.

A Deák-korzón a máv. új irodapalotájának tetején s a Greinitz-ház tetején vitt véghez rettenetes pusztítást a vihar.

Az Európa szálloda teteje oly erősen rongálódott meg, hogy rendőri kordont kellett odaállítani, nehogy a lehulló téglák és cserepek megsebesítsenek valakit. A Riva Marco Polo 2. számú házának teteje hasonló állapotban van.

A Népkert

legszebb fái és virágágyai elpusztultak, a Gorup-család kertjében és a Deák-korzón sok fát tépett ki a vihar, de nincs fa, amelyet érintetlenül hagyott volna. A lehulló nagy ágak annyira eltorlasztották a Deák-korzót hogy egy főhadnagy és egy hadnagy

vezetése alatt két század katonaságot rendeltek ki utász-felszereléssel, rövid csákányokkal, ásókkal és baltákkal. A Via Petrarcan az 5. sz. ház körül mintegy 30 centiméter magasan áll a víz.

Nincs telefon.

A távirda vezetéseket annyira megrongálta a ciklon, hogy Fiumében most minden távirda és telefon forgalom szünetel. A veszedelem pillanatában kigyulladtak a telefonközpont összes jelzőlámpái és ettől a perctől fogva a készülékek felmondták a szolgálatot. Sokáig fog tartani, míg helyreállíthatják a megrongált vezetéseket.

Távirat — Telefon.**TELEFONZAVAR.**

A délben kitört óriási vihar okozta vonalzavarok miatt csak a délelőtt 11 óráig beérkezett távirati és telefonhíreket közölhetjük.

CONRAD AUDIENCIÁN.

BECS, jul. 23. Hötzendorfi Conrad vezérkari főnök ma reggel Ischlbe érkezett kihallgatásra. Linzben és Klagenfurtban az a hír terjedt el, hogy Conrad ellen merényletet készülnek elkövetni és ezért őrizi a katonaság és csendőrség Conrad villáját Innichenben.

A KÉPVISELŐHÁZ ÜLÉSE.

BUDAPEST, jul. 23. A képviselőház tegnap délutáni ülésén folytatták az illetékjavaslat tárgyalását és az 53. szakaszig jutottak el. Hét órakor félbeszakították a vitát. A mentelmi bizottság javaslatára Plónyi Dezsőt 15 napra, Polónyi Gézát és Palugyay Móricot egyenkint 30 napra kizárták az ülésekről, Sümei Vilmost pedig jegyzőkönyvileg rótták meg.

Ezek után Tisza István gróf miniszterelnök azzal a kéréssel fordult az interpellálókhoz, hogy ma ne beszéljenek, pár nap múlva azonban a legnagyobb készséggel fog mindenről nyilatkozni. Mezőssy Vilmos szóval fel utána és kérte a miniszterelnököt, hogy a jelenlegi súlyos helyzetben a szükséges egyetértés érdekében távozzék a kormányelnöki székéből; felszólalásának további részében foglalkozott a sarajevói vizsgálattal, a trializmusnak mindinkább elterjedő eszméjével és élesen kikelt az ellen, hogy öreg tábormokok és rokkant diplomataik elzárják az ország többségétől az uralkodó szívet.

A miniszterelnök válaszolt Mezőssynek támadásaira. Védelmébe vette Burián bárót, öfelsege személye körüli miniszterét, akit még az ország presztízst lefokozó koalíció is támogatott.

Az ellenzék erre óriási zajban tört ki. Az elnök Fernbach Károly és Sümei Vilmos képviselőket a mentelmi bizottsághoz utasította.

A zaj lecsillapultával a miniszterelnök folytatta előbb megkezdett válaszát. Erélyesen tiltakozott Mezőssynek az uralkodóra vonatkozó izléstelensége ellen. Szerinte a helyzet megoldására az az egyetlen mód, hogy az erős Magyarország mellett erős Ausztria álljon. Ez a dualizmus és a paritás mindenképp fentartandó. Igéri, hogy a komoly és válságos fordulatot öltött külügyi helyzetünkben megtesz minden lehetőt a viszályban álló pártok közötti béke helyreállítására, de nem távozik helyéről oly időben, mikor minden jogosult faktornak bi-

zalmát bírja és presztízst a nemzet javára érvényesítheti.

Mezőssy hivatkozik a sópénzre és odavágja a miniszterelnöknek, hogy a többséget az állampénztárból elvont pénzen választották. Erre ismét óriási zaj és kavargás keletkezik, úgy hogy a miniszterelnök csak nagy nehezen tudott szóhoz jutni. Azzal válaszolt, hogy Mezőssynek erre az állítására nincs semmi bizonyíték. Birói ítélet szerint egy bank adott pénzt politikai célokra és nem az állampénztárból vonták azt el; különben is a kérdéses miniszterelnök, akinek idejében ez a dolog történt, már régen távozott a kormányelnöki székéből.

Mezőssynek viszonzválasza után a munkapárti többség tudomásul vette Tisza gróf válaszát. Utána Eszterházy Móric gróf interpellációjában sürgeti a parlamenti őrség katonai jellegének megszüntetését, mire Tisza külföldi példákat hoz fel és ezekkel igyekszik Eszterházy állításait megdönteni. Eszterházy kimutatja, hogy a miniszterelnök Németországra vonatkozólag tévedett. Tisza ezt elismeri. Életében egyetlen egyszer követett el törvénytörtést, de akkor is nyíltan beismerte hibáját. A Ház tudomásul vette a kormányelnök válaszát.

Andrássy Gyula gróf kezdett ezután beszélni. Békét akar és kívánja a közigazgatási javaslat elhalasztását. A miniszterelnök nyomban válaszolt s rámutatott a jelenlegi vita obstrukciós jellegére és kijelentette, hogy szívesen nyújt segédkezet ahhoz, hogy a parlamenti harcok a külügyi helyzet szanálásáig megszűnjenek. Ha az ország tényleg komoly helyzet előtt fog állani, úgy — meg van róla győződve — nem lesz oly magyar ember, aki ne tudja, mi a kötelessége és azt teljesíteni is fogja.

Rakovszky István sürgette a Szerbiával szemben az erélyes fellépést és Tisza István gróf távozását kívánta. Utána Sághy Gyula akart felszólalni, de az idő előrehaladtására való tekintettel elhalasztja interpellációját a legközelebbi ülésre. A Ház ülése éjjeli 11 órakor ért véget.

MAGYAROKRA LÖTTEK A SZERB HATÁRON.

BECS, jul. 23. Giesl báró jegyzékben értesítette a szerb kormányt, hogy néhány nappal ezelőtt a Duna menti Colubát helység közelében egy pár magyar alattvalóra rálóttek szerb területéről. A magyarok a Dunán csónakáztak és amint a szerb határőrség állomáshelyéhez közel jöttek, a szerbek tiz kartács-lövést intéztek ellenük. A jegyzék kéri a vizsgálat megindítását és a bűnösök megbüntetését.

HAZKUTATÁS.

ESZÉK, jul. 23. A rendőrség feloszlatta az itteni Omladina-egyesületet, amely a nélkül, hogy megerősített alapszabályai lennének, nemzetiségi propagandát folytató. Ezenkívül házkutatást tartott a rendőrség a szokolista egyesület helyiségeiben és az egyesület titkáránál, Belajcich dr. törvényszéki jegyzőnél számos könyvet és levelet foglalt le.

Megbízható házaspár ajánlkozik **HÁZMESTERNEK, PORTÁSNAK vagy IRODASZOLGÁNAK ÓVADEKKAL.** Beszél magyarul, horvátul, németül. Cim a kiadóhivatalban.

FIATAL SZOPTATÓS DAJKA

gyermek mellé ajánlkozik. — Cim a kiadóhivatalban.

IDEGENFORGALOM

(Mouvement d'étrangers)

— Az osztrák flottaegyesület kirándulása. Az Oesterreichisches Flottenverein 168 tagja tegnapelőtt Triesztbe érkezett s a Pelagosa gőzösön kirándult a san marcoi hajógyárba. Ott megtekintették az építés alatt levő hadihajókat. Délután megnézték a Kaiser Franz Josef gőzöst, ahol megvendégelték őket. A flottaegyesületi tagok tegnap Pólába mentek át s onnan a tegnap Fiuméből értük ment Villám gőzösön Abbáziába fognak jönni.

ABBAZIA

tegnap érkezett fürdővendégei:

(Hötes arrivés hier:)

Dr. Zahler Aladár Kassa	Janette
Kálmán Henrik Budapest	Janette
Dr. Kósa Miklós Budapest	Janette
Schön Géza Budapest	Quitta
Berger Aladár Budapest	Quitta
Feuerlicht S. Budapest	Schlösser
Melcer Róza Székesfehérvár	Schlösser
Kálmán Gyuláné Budapest	Schlösser
Kálmán Lipót Budapest	Schlösser
Borsódi Mihály Budapest	Schlösser
Falk Antónia Debrecen	Schlösser
Fábián Sándorné Debrecen	Schlösser
Lobstein László Nagyvárád	Schlösser
Herczeg Mór Budapest	Lido
Vértes Ferenc Budapest	Lido
Biró Sándor Budapest	Savoy
Szendrei Dezső Budapest	Austria
Hermann Helén Budapest	Austria
Radó Mór Budapest	Austria
Antony János Budapest	Austria
Kovács Anna Budapest	Al Mare
Schumacher Mária Vác	Al Mare
Szegő Károly Budapest	Hausner
Fuchs Sándor Budapest	Hausner
Fábián Györgyné Budapest	Hausner
Fábián Lajos Szatmár	Hausner
Reich József Budapest	Stefanie
Deutsch Armin Déva	Stefanie
Tarján Aladár Budapest	Quarnero
Politzer Teréz Budapest	Strand H.
Szegő Vilmos Budapest	Strand H.
Rozgonyi György Budapest	Strand H.
Vadász Sándor Budapest	Strand H.
Ikke István Budapest	Wiltseh
Vlasinszky A. Budapest	Tomasich
Wertheimer Ernő Budapest	Tomasich
Jakab Adolf Budapest	Lederer
Gabir József Budapest	Lederer
Kiss Jenő Budapest	Lederer
Klein Aladár Eszék	Lederer
Schmid Gyula Budapest	Meri
Tokady Ilona Budapest	Meri
Reiner Lajos Budapest	neva
Sonnenwend Frigyes Budapest	Ottenfeld
Illek Aladár Budapest	Blasenke
Perpek Mária Budapest	Blaschke
Witenberger Adolf Budapest	Bion
Sigal Sándor Budapest	Bion
Krüner Gera Budapest	Adria
Partos Lajosné Szeged	Schlösser
Stern Fülöp Budapest	Schlösser
Lefkovits Ferenc Budapest	Schlösser
Löwy Rozália Szeged	Schlösser
Dr. Kellert Benő Dárda	Speranza
Gáspár Ignác Budapest	Palace
Gáspár Mária Budapest	Palace
Vajda Carola Budapest	Palace
Janovitz Alfrédné Budapest	Palace
Schwarz Leopold Budapest	Palace
Szűcs Istvánné Budapest	Quisisana
Guttman Ignác Budapest	Quisisana
Szántó Sándor Temesvár	Zotter
Molnár Béla Nagyvárád	Al Mare
Dr. Halász Kelemen Budapest	Al Mare

Neumann József Budapest
Szántó S. Budapest
Pancera István dr. N.-Kanizsa
Benedlese Márk N.-Kanizsa

Al Mare Virág J. Fiume
Al Mare Fischhof Izidor Budapest
Stefanie Kende Károly Budapest
Stefanie Vig Béla Budapest

Stefanie
Stefanie
Stefanie
Antoniushof

WEISS M.

FIUME CORSO 11

Minden

Pénteken

nagy maradék- kiárusítás

mosó- és gyapjuszö-
vetekben, vásznakban,
siffonokban, szőnye-
gekben, linoleumban stb.

WEISS M.

Fiume Corso 11.

KÖZGAZDASÁG.

—o—

+ **A keleti vasutak szerbiai vonalainak megváltása.** Mint Belgrádból értesülünk, a szerb pénzügyminiszter bejelentette a minisztertanácsnak, hogy a keleti vasúttársaság szerbiai vonalainak megváltásához szükséges 42,700.000 frank rendelkezésre áll, úgy hogy a teljes összeg rögtön a szerződés aláírása után kifizetésre kerülhet.

Az Ineficienter mérlegéhez. Az Ineficienter Tengerhajózási Rt., melynek mérlegét lapunk e hó 21-iki számában közöltük, a következőket közli velünk. Tévedésen alapszik a közzétett jelentés ama pontja, mely szerint hajóparkjának értékét ez idén nagyobb összeggel tüntette fel, mint a múlt évben. Ép úgy helytelen az a megjegyzés is, hogy a hajóparkjuk csak egy hajóból állna. Ezzel szemben az a valóság, hogy az Ineficienter hajóparkja a múlt év december 31-én két hajóból állott és a hajópark értékének megnagyobbodása éppen az új hajó vételéből eredt.

— **Az Osztrák-Lloyd juliusi menetrendje.** Földközi tengeri szolgálat: A thesszáliai A és B vonalak hajói, amelyek minden pénteken indulnak Triesztből, hetenként — felváltva rakodnak Fiumében indulás előtt a menetrendben előírt összes körülbelül egy héttel a Triesztből való elköltők részére.

A görög-levantei A és B vonalak hajói, amelyek minden vasárnapon indulnak Triesztből hetenként felváltva rakodnak Fiumében, egy héttel a Triesztből való elindulás előtt a menetrendben előírt összes kikötők részére.

A sziriai A és B vonalak hajói, amelyek minden vasárnapon indulnak Triesztből, hetenként felváltva rakodnak Fiumében, egy héttel a Triesztből való elindulás előtt, a menetrendben előírt összes kikötők részére.

Oceánszolgálat: A kalkuttai vonal hajói, amelyek minden hónap 5-én és 20-án indulnak Triesztből, Fiumében 10 nappal az elindulás előtt rakodnak a menetrendben előírt összes kikötők részére.

A kobei vonal hajói, amelyek minden hónap 10-én indulnak el Triesztből, Fiumében a megelőző hónap utolsó 10 napján s nappal meghosszabbítatik.

Földközi tengeri szolgálat: A görög levantei A vonal hajói a következő kikötők részére rakodnak:

Korfu, Patrasz, Zante, Calamata, Pireusz, Sira, Vathy, Scio, Cesmé, Szmirna, Metelino, Dardanelli, Konstantinápoly, Haidar-Pascha, Ineboli, Samsun, Kerassonda, Batum.

Soriai A vonal: Alexandria, Port-Said, Jaffa, Caifa, Beiruth, Tripolisz, Aleszan-

dretta, Mersina, Larnaca és visszatéréskor Limasol.

Görög levantei B vonal: Korfu, Patrasz, Argosztoli, Calamata, Cerigo, Pireusz, Sira Vthy, Scio, Cesmé, Szmirna, Metelino, Dardanelli, Gllipoli, Konstantinápoly, Ineboli, Samsun, Kerassonda, Trebisonda, Bizeh és rakodnak a menetrendben előírt összes kikötők részére, szükség esetén a rakodási idő Trebisonda, Bizeh és Batum.

Thesszáliai A vonal: Valona, Santi Quaranta, Canea, Rettimo, Kréta, Pireusz, Volo, Szaloniki, Cavalla, Dedeagacs, Dardanelli, Konstantinápoly, Burgas, Kostanza Odessza.

Trieszt—kalkuttai teherforgalom: Port Said, Suez, Aden, Karachi, Colombo, Mad-Kobe és visszatéréskor Moji.

Thesszáliai B vonal: Valona, Santi Quaranta, Canea, Rettimo, Kréta, Pireusz, Nicolajeff.

Oceánszolgálat: Trieszt—Calcutta-i vonal. Port-Said, Suez, Port-Sudan, Djibouti, Aden, Karachi, Colombo, Madras, Rangoon és Calcutta.

Soriai B vonal: Alexandria, Port-Said, Volo, Szaloniki, Cavalla, Lagos, Dedeagacs, Dardanelli, Konstantinápoly, Odessza és Jaffa, Caifa, Beiruth, Tripolisz, Limasol, Larnaca és Mersina, visszatéréskor Alesandretta.

Trieszt—kobei vonal: Port-Said, Suez, Aden, Karachi, Bombay, Colombo, Penang, Singapore, Hongkong, Shangai, Jokohama, ras, Rangoon és Kalkutta.

—o—

A legajánlatosabb fiumei szálló:

„Deák“ szálló

a Deák-korzón 2 percnyi-re vasuti állomástól.

Kitünő konyha és árnyas kert.
Fajborok és köbányai polgári sör.

Tulajdonos

Ederer-Burger Gyula.

Teljes hálószoba

asztallal és székekkel elutazás miatt olcsón eladó. Megtekinthető via Fratelli Branchetta 1. sz. I. emelet.

Lido-Venezia SPLENDID-HOTEL

(Villa Principessa Giovanna.)

Elsőrangú szálló 100 szobával. — Kitünő
:: konyha. — Penzió 11—15 lira. ::

Hotel Pilsen Meublè

110 szobával 3 lirától személyenként. Lift,
fürdők.

Motoresónak.

Caprani G. tulajd.

Velence Szt. Márktér Ortes Rosa és Tsa.

kávéháza és cukrászdája.

A legelőkelőbb társaság és az idegenek
találkozó helye.

—o— Estéknként zenehangverseny. —o—

Butorok

Alkalmi vétel egész hálószoba berendezések
vagy egyes butordarabok készpénzen vagy
könnyen teljesíthető részletfizetésre is
HERSKOVITS S. butorkereskedőnél

Via G. Parini 6. szám.

Telefon 12-93 szám.

„Al Paolo“ c. vendéglő

Via dell' Industria 52. sz.

Izléses magyar koszt. - Jó borok. - Elő-
fizetések ebédre és vacsorára jutányos áron.
Figyelmes kiszolgálásról gondoskodik
a tulajdonos: Hönsch Pál.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYOGYSZERTÁRA

a városi torony mellett

Ajánlja magát minden orvosi rendelés a-
zonnali és exakt elkészítésére. Kapható min-
den gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszerap-
panok, az összes ásványvizek, toalettcikkei
szépitőszerek stb. stb.

Nyomatott: Zustovich Elemér „Polinnia“
nyomdájában.

Kiadótulajdonos: „A Tengerpart“ lapkiadó
vállalat (Murai Jenő.)

Tudja Ön már,
: hogy mi az :

ALGA?

Az ALGA egy kizárólag növényi nedvekből készülő gyógyszer, mely biztos eredménnyel használható **csúzfájdalmak, fejfájás, fogfájás, kellemetlen szájszag, nátha, gége és mellhurutok, gyomorgyengeség, hányás, tengeri betegség és ájulás** ellen valamint használható a rossz levegőjű betegszobák levegőjének tisztántartására és bármely szoba levegőjének illatosítására.

Kapható kizárólag!

Budak D.

gyógyszertárában

VIALE DEAK — FIUME — VIALE DEAK

Vége az életnek!

A Deganin egy oly új rendszerű találmány amely megöli a háziasszonyok leghalásosabb ellenségeit a *konyhai rovarokat*.
A Deganin kiirtja a kártékony hangyát is. A Deganin nem hiányozhat egyetlen egy süítő déből sem, mert megóvjja annak tisztaságát. 1 kg. „Deganin„ és 4 kg. kávé bérmentesen szállítattik! 5 kg. felüli „Deganin“ küldemény bérmentve szállítatik.

Árjegyzék ingyen

1 kg. „Deganin“ csak 2 korona.

Minden szállítmány házhoz küldetik. Használati utasítás ingyen! Ügynökök kerestetnek! **Postán pontos cím kérétek!**

Elismerő levelek: Dr. SICHICH kórházigazgató, DEBRECZENI LAJOS a Ferencz József rend lovagja Debreczen, COSTEA MIKLÓS érseki gondnok Balázsfalva, KERTAY JÓZSEFNÉ áll. polgári leányiskola, Első fiumei kenyérgyár stb.stb.

Szállítja **DEGAN F. A.** Fiume Postafiók 163.

Kávé és Tea behozzatal.

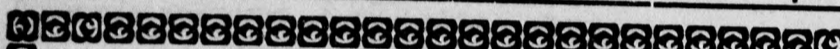
Kapható: CAPUDI M. drogheriába is RIVA MARCO POLO 2.

SCHÖN! — Szépség és hajápolási terme — SCHÖN!

Via Carducci 12, II. em.

A legújabb módszer [szerint arc- [kéz- ápolás (manicur, villanyos arcmasszás (vibrations massage) szemölcslevétel és arcban levő szőr eltávolítása, tyukszemvágás stb. Diszfésülések elvállaltatnak. Fésülések és hajmosások a rendelőlakásában is elvégeztetnek.

Telefon 11-89.

Élelmiszer-üzlet!

Tej, vaj, turó, méz, tojás, kenyér, hüvelyesek, főzelékek, füstölt húсарuk és egyéb élelmiszerek, legjobb minőségben, olcsón kaphatók és házhoz szállítanak.

BRATOŽ G. Via Petőfi 1. (Tel. 18-87).

Modern Manin Szálló és Pilseni Étterem VELENCE S. MARCO

200 szoba; egyágyas 3 lirától kétágyas 6 lirától felebb. Kifőző konyha.

Új nagy Butorárúház.

Mielőtt butort vásárol tekintse meg raktárunkat! Barmulatos olcsó árak! Nagy raktár minden kivitelben!

Ebédlő, háló és uriszobák, konyhaberendezések stb.

Butor-Nagyáruház.

Riva Cristoforo Colombo 8. Baccich palota.

Új aranyműves - műhely! Antonio Giraldi

FIUME, Corso 12 szám I. emelet.

készít fiumei speciálításokat: moretti-eket (szerencsenfejek-et), különösen szép: gyűrűket, fülbevalókat, broszokat, nyakláncokat, karpereceket stb., arany, ezüst és platina-foglalatban. Mindenmű javításokat és átalakításokat elvállal.

Nagy occásió.

Canottiera kalapok, maltai szalmából, selyem szalaggal, mosható, 3.20 koronától felfelé. — Valódi amerikai Panama kalapok, eredeti gyártmány, fantasztikus csokros szalagokkal 15.— korona. Duszválaszték a világhírű Cinelli R. & Fiai, Firenze (Signa) gyár által készített kalapdiszkekben.

Csakis: **MAGGINI P.** — Fiume cégnél Corso 22 és Via Giacomo Leopardi 9.

FIUME Piazza Eneo FIUME

—: Csak rövid ideig! —: Világraszóló látványosság!

Kludsky K. NAGY CIRKUSZ

Európa legnagyobb utazó cirkusza. Tiszszeresen megnagyobbítva.

Julius 25-én szombaton este 8.15-kor.

200-főnyi —	Megnyitò	— 300 ritka
elsőrangú —		— állatból
művész —	Diszelőadás	— álló
személyzet —		állatsereglet

Szerdán, szombaton és vasárnap

2 nagy ünnepi előadás 4 órakor 2 délután és este 8-30-kor.

14 Sátorház.

6000 személyre szóló aréna Saját villamos világítási telep 3 dynamóval.

Először Fiumében!

A legnagyobb élő viziló (Becsértéke 30,000 Korona). Az első utazó zsiráfok (22.000).

100-nál több ló. — 10 elefánt. — 34 oroszlán és tigris.

Arabok. — Chinaiak. — Japánok. — A legjobb lovasok és lovarnők.

22 Teve Jegesmedvék, kenguruk, struccok, lámák, gnuk, indiai zebrák.

Állandó 80 tengelyű különvonat.

HELYÁRAK:

4 személyes páholy 16 K. — Számozott zártszék 3 K. — I. hely 2 K. — II. hely 1.50 K. — III. hely 1 K. — Karzat 70 fillér.

Jegyek előre válthatók napközben CAPUDI C. papirkereskedésében (Corso) és este a cirkusz pénztáránál.

A 300 ritka állatból álló menaszéria reggel 9. órától megtekinthető.